

SZKODY ŁOWIECKIE W UPRAWACH ROLNYCH

I. SZKODY, ZA KTÓRE ODPOWIADA SKARB PAŃSTWA

Gdy uszkodzeniu uległy uprawy zlokalizowane, na gruntach położonych na terenie parków narodowych, stref ochrony zwierząt łownych i rezerwatów przyrody, niezależnie od gatunku, który dokonał zniszczeń odpowiedzialność za nie ponosi Skarb Państwa.

Na podstawie USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY z dnia 16 kwietnia 2004 r. Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone przez:

- **ŻUBRY** w uprawach, płodach rolnych lub w gospodarstwie leśnym
- **WILKI** w pogłowie zwierząt gospodarskich
- **RYSIE** w pogłowie zwierząt gospodarskich
- **NIEDŹWIEDZIE** w pasiekach, w pogłowie zwierząt gospodarskich oraz w uprawach rolnych
- **BOBRY** w gospodarstwie rolnym, leśnym lub rybackim

KOMU NIE PRZYSŁUGUJE ODSZKODOWANIE?

- osobom, którym przydzielono grunty stanowiące własność Skarbu Państwa;
- jeżeli poszkodowany:

- nie dokonał sprzętu upraw lub płodów rolnych w ciągu 14 dni od zakończenia zbiorów tego gatunku roślin w danym regionie,

- nie wyraził zgody na budowę przez wojewodę lub dyrektora parku narodowego urządzeń lub wykonanie zabiegów zapobiegających szkodom;

- za szkody:

- powstałe w mieniu Skarbu Państwa, z wyłączeniem mienia oddanego do gospodarczego korzystania na podstawie Kodeksu cywilnego,

- nieprzekraczające w ciągu roku wartości 100 kg żyta w przeliczeniu na jeden hektar uprawy, w uprawach rolnych założonych z naruszeniem powszechnie stosowanych wymogów agrotechnicznych,

- wyrządzone przez wilki, niedźwiedzie lub rysie w pogłowie zwierząt gospodarskich pozostawionych, w okresie od zachodu do wschodu słońca, bez bezpośredniej opieki.

KTO DOKONUJE SZACOWANIA SZKODY ?

Miejsce wystąpienia szkody	Organ odpowiedzialny	Organ dokonujący szacowania i wypłaty odszkodowania
Teren obwodu łowieckiego	Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego	Przedstawiciel dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego

Teren poza obwodem łowieckim lub wyłączony z obwodu łowieckiego	Wyłączenie ze względu na charakter ochronny (Parki Narodowe i Rezerваты)	Skarb Państwa	Dyrekcja parku narodowego lub organ sprawujący nadzór nad rezerwatem
	Wyłączenie ze względu na inne cele (administracyjne lub gospodarcze)	Skarb Państwa	Zarząd województwa właściwy ze względu na miejsce wystąpienia szkody

II. SZACOWANIE SZKÓD NA TERENIE OBWODÓW ŁOWIECKICH

INFORMACJE OGÓLNE ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA
z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych.

KTO PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA SZKODY?

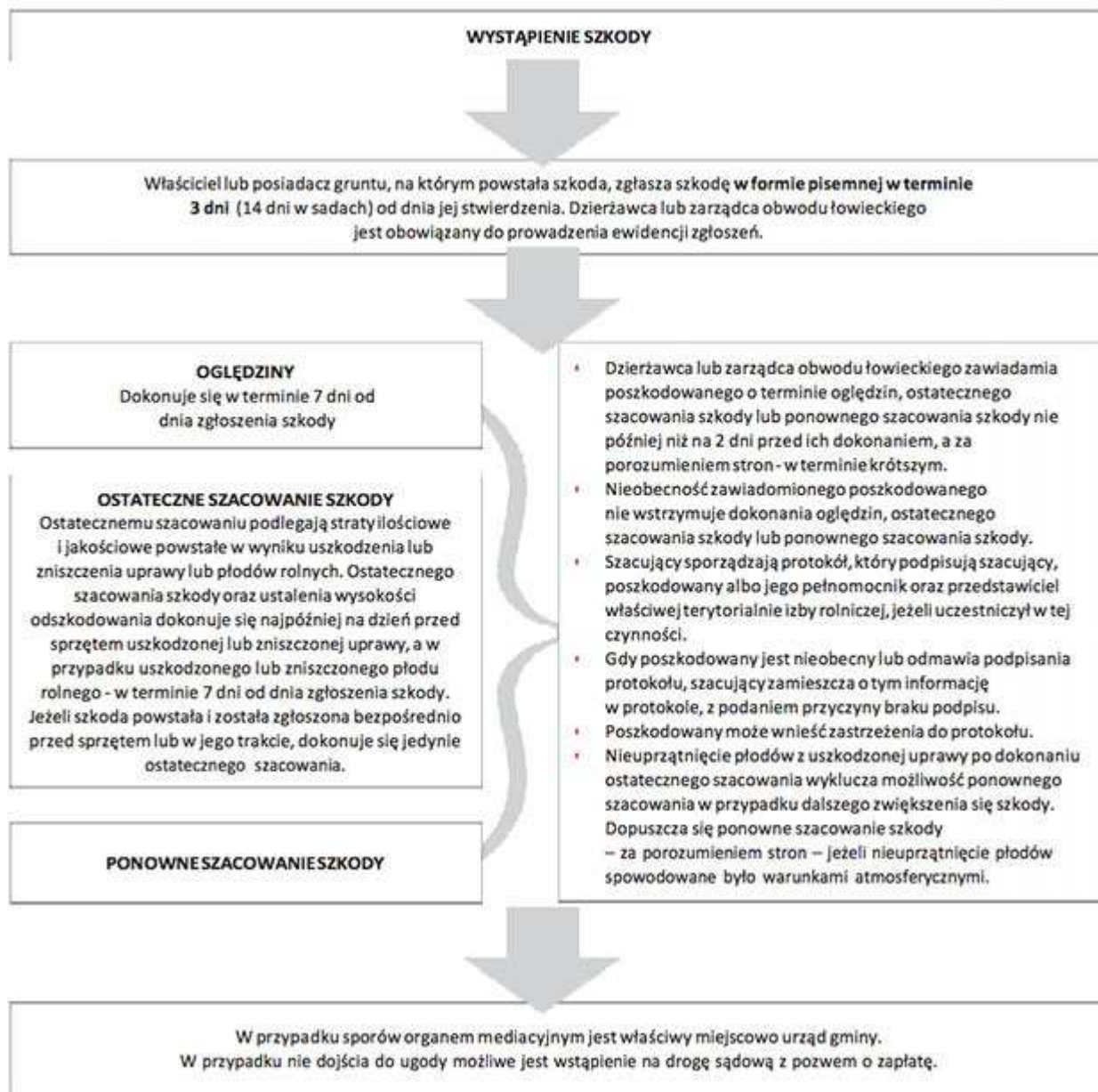
Ustawa z 13 października 1995 roku – Prawo łowieckie, pojawia się zapis, że za szkody w uprawach i płodach rolnych oraz za szkody powstałe przy waniu polowania odpowiedzialność (pełną) ponoszą dzierżawcy lub zarządcy obwodów łowieckich. Wstępne szacowanie szkody, zwanego dalej „ogłędzinami”, ostatecznego szacowania szkody oraz ponownego szacowania szkody dokonują upoważnieni przedstawiciele dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, zwani dalej „szacującymi”, przy udziale poszkodowanego albo jego pełnomocnika oraz, na żądanie jednej ze stron, przedstawiciela właściwej terytorialnie izby rolniczej.

Odpowiedzialność dzierżawcy obejmuje szkody wyrządzane wyłącznie przez takie gatunki jak:

- DZIK
- ŁOŚ
- JELEŃ
- DANIEL
- SARNA

ODSZKODOWANIE NALEŻY SIĘ WYŁĄCZNIE ZA SZKODY W UPRAWACH I PŁODACH ROLNYCH.

TRYB SZACOWANIA SZKODY

OD CZEGO ZACZYNA POSZKODOWANY?

Właściciel uszkodzonej uprawy, powinien w pierwszej kolejności ustalić:

- w obrębie, jakiego obwodu łowieckiego znajduje się szkoda?
– informację można uzyskać w urzędzie gminy
- kto jest jego dzierżawcą lub ewentualnym zarządcą?
- należy zwrócić uwagę, że pomimo administracyjnego podziału kraju na obwody łowieckie, nie wszystkie tereny zawierające się na ich obszarze wchodzą w ich skład.

Do obwodów łowieckich nie zalicza się:

- parków narodowych i rezerwatów, z wyjątkiem rezerwatów lub ich części, w których na obszarach wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych nie zabroniono wykonywania polowania,
- terenów w granicach administracyjnych miast, jeżeli jednak granice te obejmują większe obszary leśne lub rolne, z obszarów tych może być utworzony obwód łowiecki lub mogą być one włączone do innych obwodów,
- terenów zajętych przez miejscowości niezaliczane do miast, w granicach obejmujących zabudowania mieszkalne i gospodarcze z podwórzami, placami i ulicami oraz drogami wewnątrz tych miejscowości,

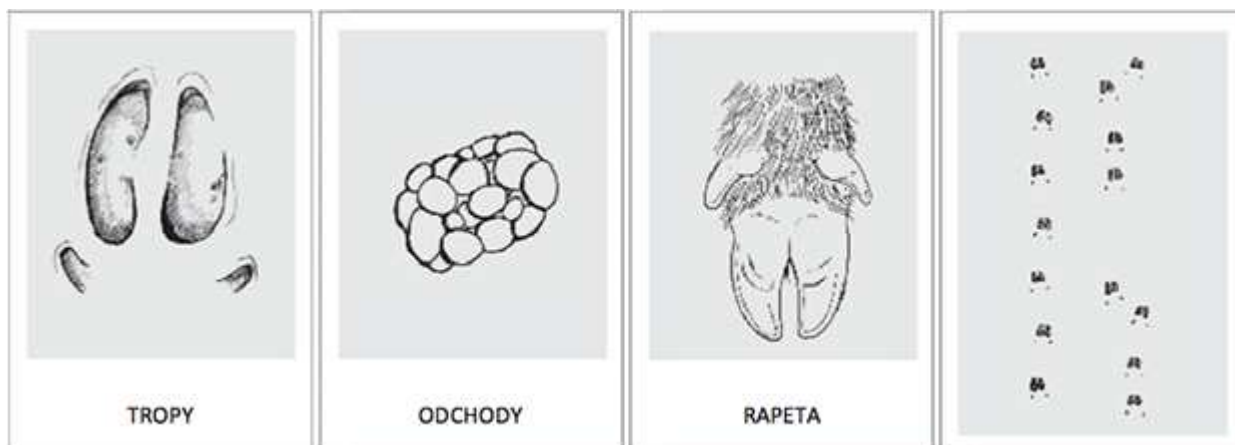
- budowli, zakładów i urządzeń, terenów przeznaczonych na cele społeczne, kultu religijnego, przemysłowe, handlowe, składowe, transportowe i inne cele gospodarcze oraz obiektów o charakterze zabytkowym i specjalnym, w granicach ogrodzeń.

III. CZYNNOŚCI SZACUJĄCEGO PRZY OGLEDZINACH I SZACOWANIU OSTATECZNYM

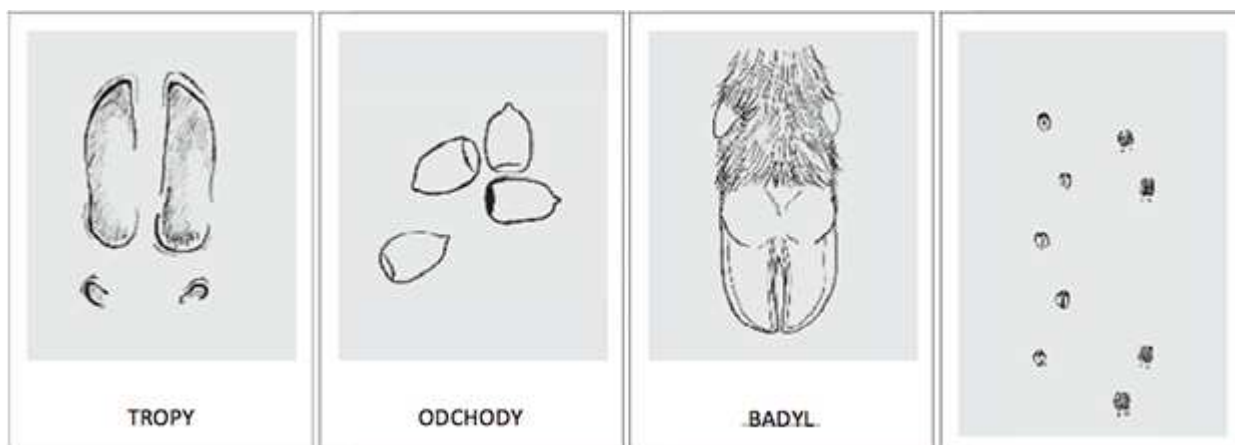
Określenie gatunku zwierzyny, która wyrządziła szkodę.

Na podstawie śladów żerowania oraz tropach pozostawionych przez zwierzynę na polu.

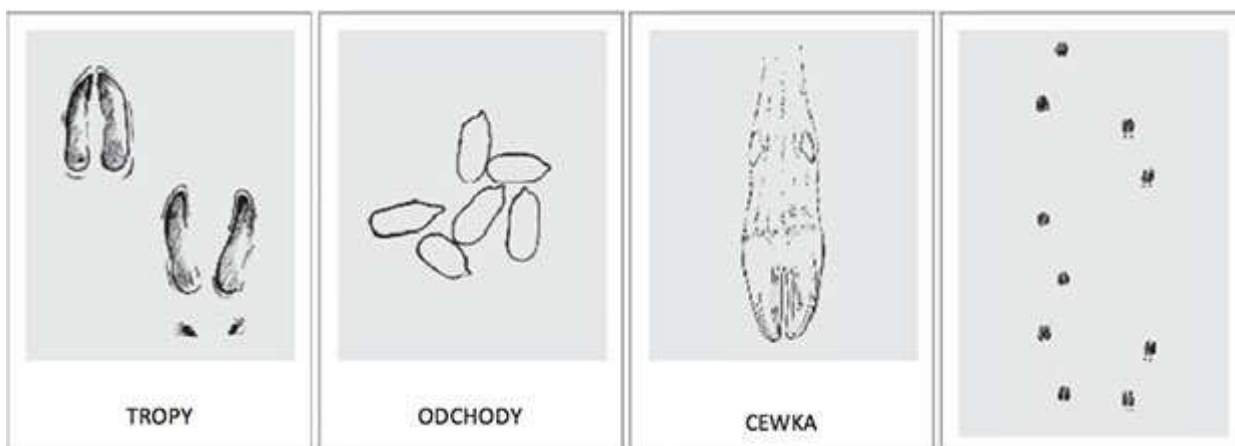
DZIK

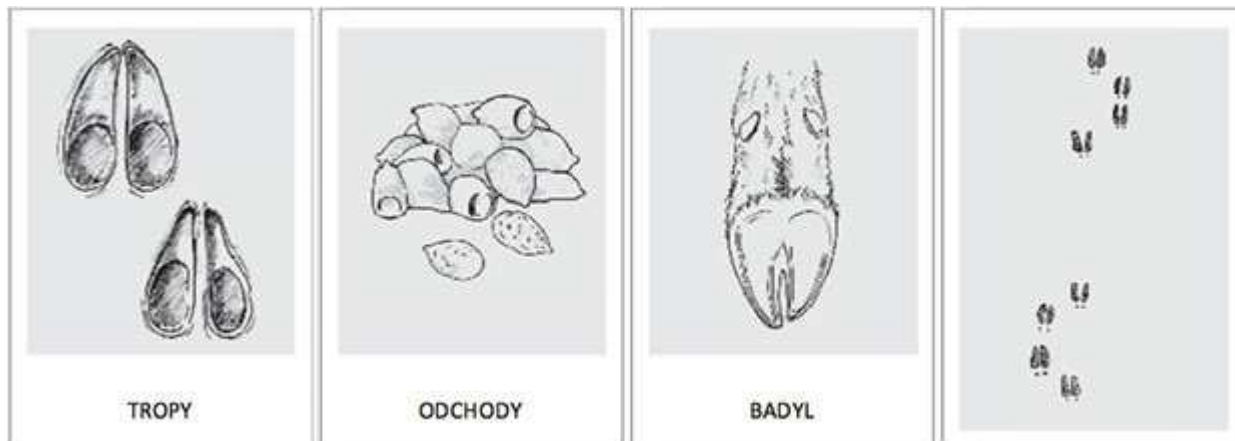
JELEŃ

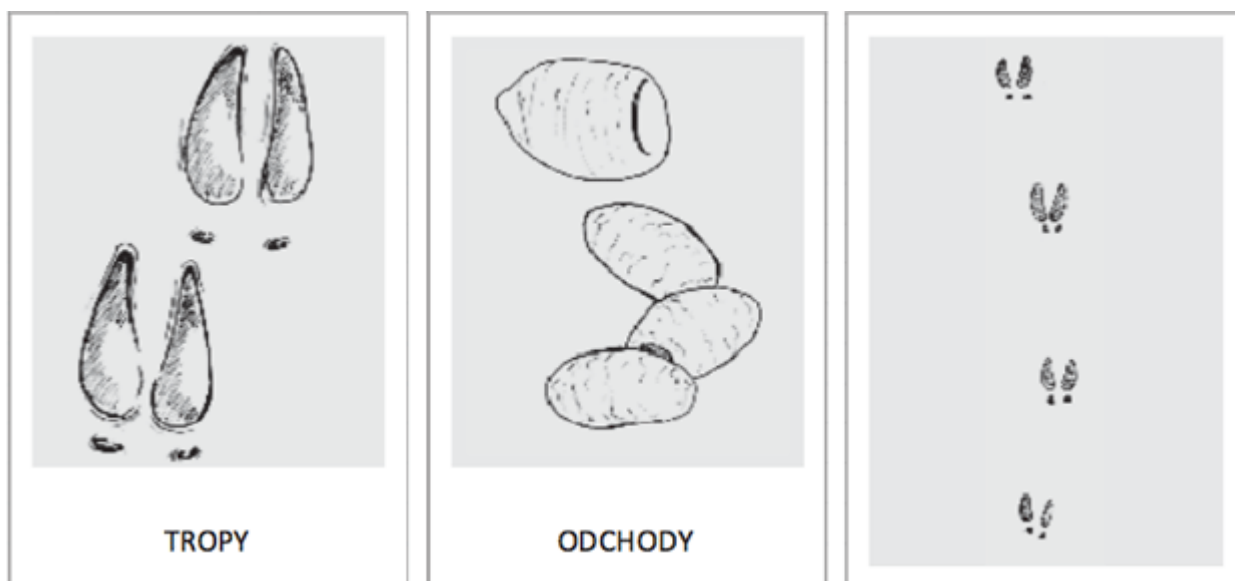
SARNA

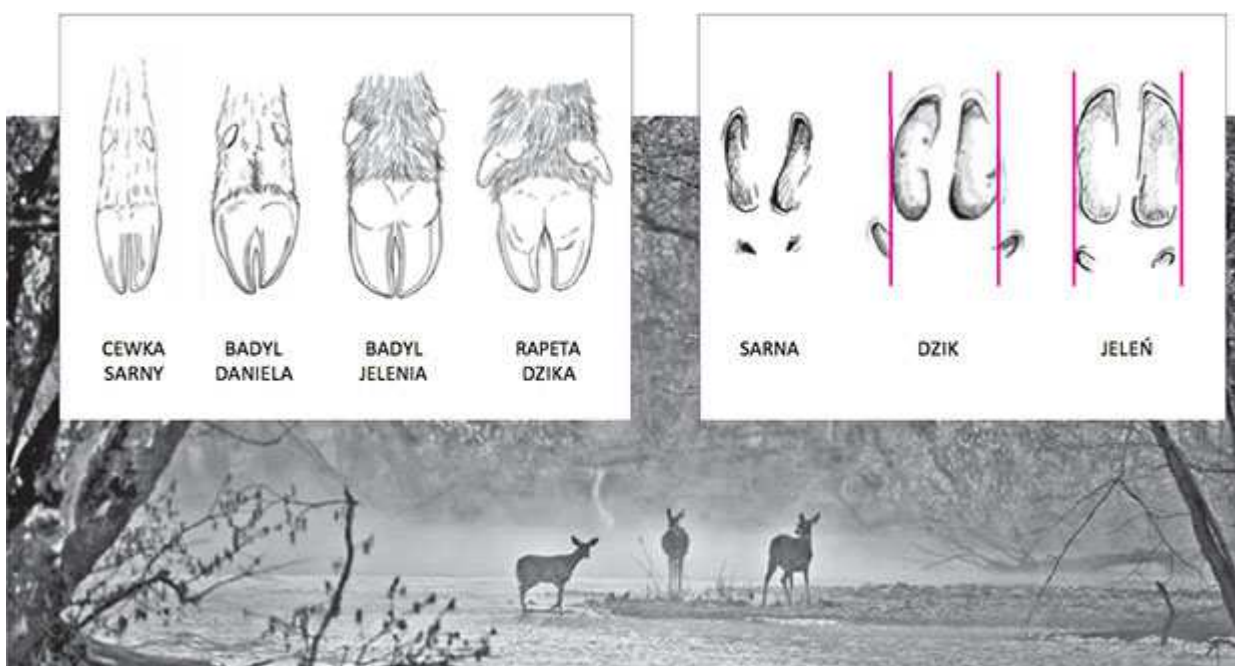
DANIEL

ŁOŚ

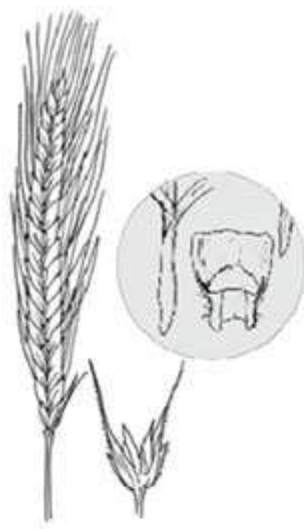

PORÓWNANIE KOŃCZYN I TROPÓW

Ustalenie rodzaju uprawy i jej jakości hodowlanej.

Uprawy w których najczęściej dochodzi do szkód:

ŻYTO

PSZENICA

OWIES

JĘCZMIEŃ

KUKURYDZA

ZIEMNIAKI

Szacujący określa:

- gatunek i odmianę rośliny
- przeznaczenie uprawy
- występowanie braków wschodów
- ogólny stan uprawy np. występowanie chorób lub szkodników roślinnych, błędy agrotechniczne takie jak nieodpowiedni termin siewu, nieodpowiednie nawożenie itp.
- w przypadku upraw ozimych należy ocenić stan roślin wynikający z ich przezimowania

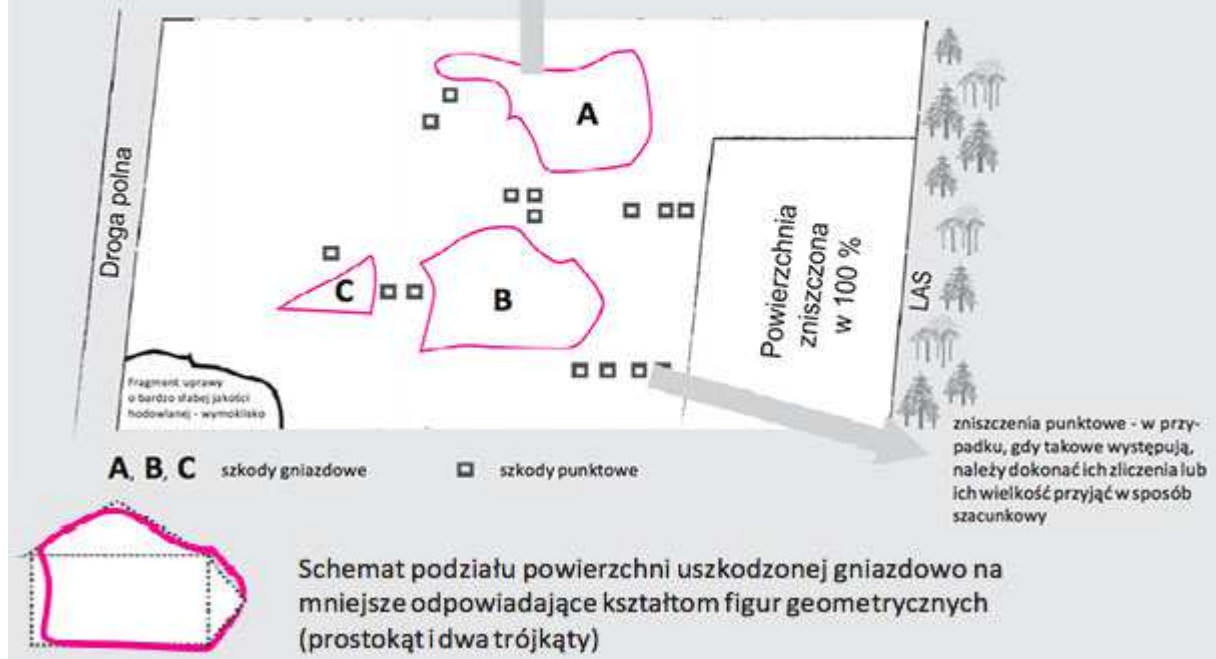
Ustalenie obszaru uprawy:

- najlepiej dokonać w sposób bezpośredni poprzez jej pomiar
- w przypadku dużych powierzchni należy korzystać z danych ewidencyjnych gruntów
- w przypadku upraw o nieregularnych kształtach, konieczny jest ich schematyczny podział na mniejsze, odpowiadające kształtem podstawowym figurom geometrycznym oraz późniejszy pomiar charakterystycznych ścian wyodrębnionych figur.

Ustalenie obszaru, który uległ uszkodzeniu – WYKONANIE SZKICU

należy dokonać symulacyjnego podziału poszczególnych wyodrębnionych zniszczeń, na mniejsze odpowiadające kształtem figurom geometrycznym i dokonać obliczenia pola powierzchni tych figur;

po zsumowaniu otrzymamy wielkość powierzchni na poszczególnych zniszczeniach otrzymamy przybliżoną powierzchnię zniszczeń;

Procent zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze:

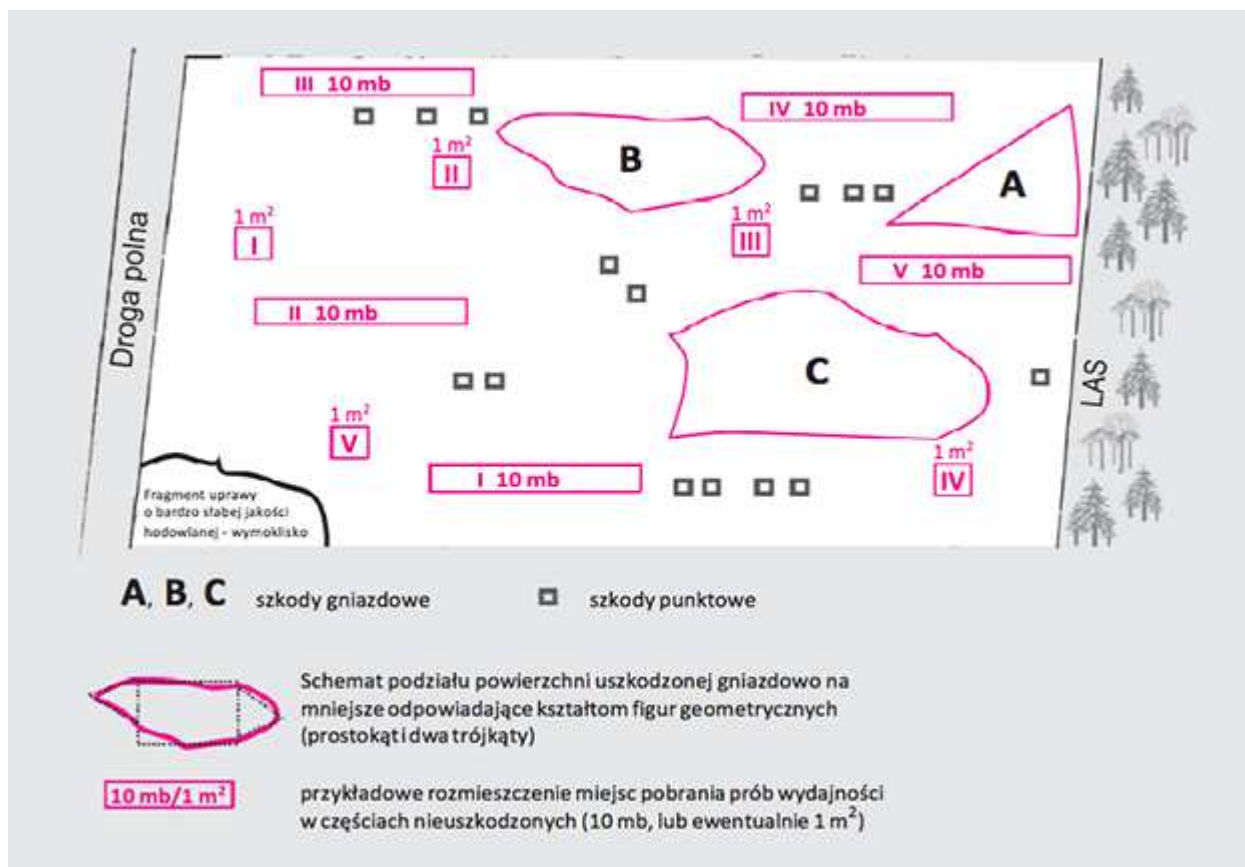
Liczymy obsadę (liczba sadzonek, krzaków itp.) na metr kwadratowy w części nie uszkodzonej oraz w części uszkodzonej. Liczbę obsady/m² w części nie uszkodzonej przyjmujemy jako 100% a w części uszkodzonej jako x.

1000 szt/m ²	–	100%	
500 szt/m ²	–	x	
	100%	x	500 szt/m ²
	x	=	1000 szt/m ²
		=	50% zniszczenia przez zwierzynę

Plon z 1 ha lub szacunkową masę uszkodzonego płodu rolnego;

Masę uszkodzonego płodu rolnego ustalamy poprzez ważenie wybranej części, tzw. próby reprezentatywnej i porównanie tej wielkości z częścią uszkodzonego płodu lub szacunkowe określenie tej wartości.

Szkic sytuacyjny uprawy z naniesionymi uszkodzeniami oraz miejscami pobrania prób celem ustalenia wydajności.

Rozmiar szkody:

Ustalenia rozmiaru szkody dokonuje się poprzez:

- pomnożenie obszaru uprawy, która została uszkodzona, oraz procentu jej zniszczenia, a następnie pomnożenie tak uzyskanej powierzchni zredukowanej oraz plonu z 1 ha – w przypadku szkód w uprawach;
- ustalenie szacunkowej masy uszkodzonego płodu rolnego – w przypadku szkód w płodach rolnych.

Wysokość odszkodowania:

- Wysokość odszkodowania ustala się, mnożąc rozmiar szkody przez cenę skupu danego artykułu rolnego, a w przypadku gdy nie jest prowadzony skup – cenę rynkową z dnia ostatecznego szacowania szkody, w rejonie powstania szkody. Wysokość odszkodowania pomniejsza się odpowiednio o nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania.
- Wysokość odszkodowania za szkody wyrządzone przez dziki na łąkach i pastwiskach ustala się na podstawie wartości utraconego plonu (masy zielonej lub siana) w danym sezonie wegetacyjnym oraz kosztów doprowadzenia uszkodzonego obszaru do stanu pierwotnego; koszty te wylicza się na podstawie aktualnych cen prac agrotechnicznych oraz wartości rynkowej nasion niezbędnych do wysiania.
- Przy ostatecznym szacowaniu szkody w uprawach wymagających zaornia odszkodowanie ustala się, jeżeli szkoda powstała:
 - w okresie do dnia 15 kwietnia – w wysokości 25 %,
 - w okresie od dnia 16 kwietnia do dnia 20 maja – w wysokości 40 %,
 - w okresie od dnia 21 maja do dnia 10 czerwca – w wysokości 60 %,
 - w okresie od dnia 11 czerwca – w wysokości 85 %

kwoty obliczonej w sposób opisany powyżej.

Powtórne szacowanie szkody:

Uwarunkowania prawne w zakresie odpowiedzialności za szkody w uprawach i płodach rolnych, przewidują możliwość powtórne szacowania szkód, które objęte były

szacowaniem ostatecznym, jedynie w przypadku, gdy poszkodowany nie dokonał uprzątnięcia pól z uszkodzonej uprawy wskutek niekorzystnych warunków atmosferycznych. Szacowanie to odbywa się wyłącznie za porozumieniem stron, jednak nie później niż w terminie 7 dni od dnia ostatecznego szacowania szkody. W przypadkach nieuprzątnięcia pól rolnych z innych przyczyn niż warunki atmosferyczne, prawodawstwo wyklucza możliwość ponownego szacowania szkody w przypadku dalszego jej zwiększania się.

Opracowanie:
Diana Piotrowska
Marian Flis